

Økologi i dag er ikke lig med regenerativ dyrkning – men vi er godt på vej

Casper Laursen fra Innovationscenter for Økologisk Landbrug har lavet en status over, hvor regenerativt det økologiske landbrug i dag er, og hvor der er plads til forbedring.

MARK |

7. MAJ. 2026 16:20 Skrevet af: **Merete Hattesen**

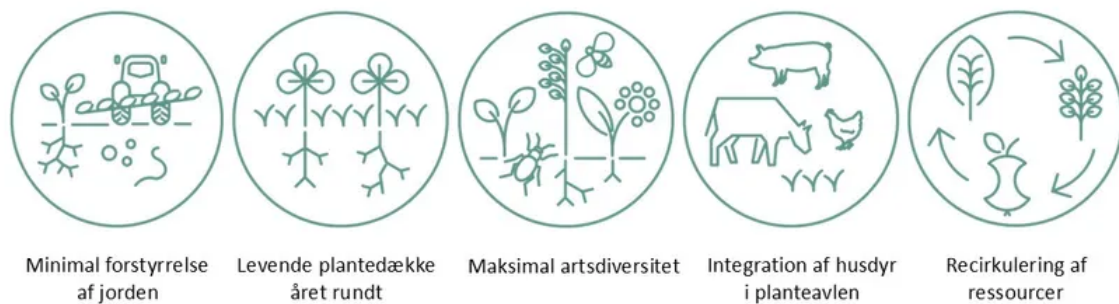

Økologerne scorer i undersøgelsen højt på levende plantedække året rundt, men lavt på minimal forstyrrelse af jorden - i forhold til de regenerative principper. Foto: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Det er ikke nogen hemmelighed, at vi har følt, at regenerativt landbrug mest er blevet forbundet med Conservation Agriculture, som er løbet med dagsordenen i offentligheden. Samtidig er der også nogle økologer, der har ment, at regenerativt landbrug er lig med økologi, og at de derfor allerede er regenerative. Det er jeg ikke enig i, for vi økologer er heller ikke i mål endnu. Det er vigtigt, at vi alle rykker os.

Sådan sagde Casper Laursen, chefkonsulent hos Innovationscenter for Økologisk Landbrug, på videns- og innovationsfestivalen "Farming, Trends & Sustainability", der løb af stablen på Seges Innovation i torsdags. Formålet var at samle den nyeste viden, perspektiver og tendenser inden for bæredygtig udvikling af landbrugserhvervet.

Regenerativt og Økologisk Landbrug

Figur. Her ses Innovationscenter for Økologisk Landbrugs fem principper for regenerativt landbrug i økologien. Foto: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Spurgt økokonsulenter

Både Seges Innovation og Innovationscenter for Økologisk Landbrug har lavet hver sin definition af principperne i regenerativt landbrug, som minder meget om hinanden. I figuren kan du se principperne fra Innovationscenter for Økologisk Landbrug, som Casper Laursen går ud fra i nedenstående.

- Jeg ser ikke regenerativt landbrug som noget, der kun er økologisk eller konventionelt. Jeg vil gerne nuancere begrebet, for de to driftsgrene har hver sine stærke og svage sider, siger han.

For at blive klogere på, hvor regenerativt økologien er i dag, spurgte han i efteråret en stor del af landets økologiske planteavlskonsulenter, hvor langt de mener økologien er på hver af de fem principper. Han spurgte så mange, at han anser svarene som repræsentativt for alle økologiske konsulenter.

Konsulenterne skulle vurdere hvert princip på en skala fra 1-6. Herunder ses deres vurderinger:

1. Minimal forstyrrelse af jorden

Konsulenterne giver kun 2 ud af 6 for minimal forstyrrelse af jorden, og her er både jordbearbejdning og syntetiske input relevante at nævne.

- Pløjefri dyrkning fylder meget i debatten i dag - men det er kun ét punkt ud af mange ligeværdige punkter. Ifølge undersøgelsen er det helt klart økologiens svageste punkt. Der er gjort mange forsøg på at undvære ploven, men det er ikke realistisk, hvis man skal kunne

styre ukrudtet. At minimere jordbearbejdningen ligger ikke lige for i økologien, siger Casper Laursen.

Han ser dog alligevel mange muligheder for at gøre det bedre end i dag. For eksempel med skrælplojning, strategisk plojning eller ved at erstatte plov med harvninger, hvor det er muligt. Og så bør man overveje, om de gentagne ukrudtsharvninger mod rodukrudt i efteråret er nødvendige.

- Syntetiske input forsøger man også at begrænse i regenerativt landbrug, for de forstyrrer jorden. Her har økologien klare fordele, fordi vi ikke bruger sprøjtemidler og kunstgødning, siger han.

2. Levende plantedække året rundt

Her scorer økologi 5 ud af 6, så her er vi langt. Det skyldes, at økologer i mange år har brugt efterafgrøder aktivt, både som ukrudtsbekæmpelse og næringsstof- og kulstofforsyning.

Efterafgrøder har altid været værdisat og prioriteret, siger Casper Laursen.

- Også den flerårige afgrøde kløvergræs er udbredt i økologien. Både som grovfoder, N-motor og til biogas, hvor kløvergræs er den eneste energiafgrøde, der stadig er tilladt.

3. Maksimal artsdiversitet

Dette princip giver de økologiske konsulenter 4 ud af 6.

- Det er især et varieret sædskifte, økologerne er gode til. Vi har haft en anden tilgang til sædskiftet end konventionelle - med mange arter i rotation og ikke samme art år efter år, siger Casper Laursen.

Samdyrkning og blandsæd er ikke ret udbredt endnu, da der er flere barrierer. Dels er det noget bøvl at sortere bagefter. Og så skal bælgsæd til konsum helst være glutenfri, og må ikke dyrkes sammen med for eksempel vårbyg. Til gengæld bliver der arbejdet på at få en større artsdiversitet i græsmarkerne med iblanding af urter. Der er også skovlandbrug, som dog fylder meget lidt i dag, så her er plads til forbedring. Det giver ellers både mere biodiversitet, mindre skadedyrstryk og mere varierede landskaber, fortæller han.

4. Integration af husdyr i planteavlen

Økokonsulenterne giver her 3 ud af 6 i forhold til at være i mål. Det er primært husdyrgødning, der trækker op.

- Nogle mener, det bare handler om, at bruge husdyrgødning i sædskiftet. Men det er ikke det, der er tiltænkt med princippet, for dyr har en plads på gården. Det har også en værdi biodiversitetsmæssigt og næringsstofmæssigt, når husdyr tænkes ind i markbruget, siger Casper Laursen.

Han er dog godt klar over, at mulighederne afhænger af, hvor i landet man bor. Og her er økologer heldige, for to tredjedele af de økologiske arealer ligger i "kvægland".

- Brug af husdyrgødning og afgræsning af varige græsmarker og efterafgrøder og frøgræsmarker efter høst er oplagte. Men afgræsning som en del af sædskiftet er svært at bygge ind. Fik man nu en merpris for regenerative varer, ville man nemmere have råd til at prioritere det. Uden merpriser er det bare noget bøvl, siger han.

5. Recirkulering af ressourcer

Det sidste princip scorer 4 ud af 6 hos konsulenterne. Recirkulering har altid været en naturlig del af den økologiske driftsform. Fokus har været på at genanvende alt det, man kan, og undgå fossile ressourcer.

- Recirkulering via biogasgylle taler ind i den økologiske dagsorden, og det er også derfor, man må bruge mere konventionel husdyrgødning, når det kommer fra biogasanlæg, siger Casper Laursen.

Han nævner også, at jordsundhed og fokus på at opbygge et højt kulstofindhold i jorden altid er blevet prioriteret i økologien i form af mange efterafgrøder, kløvergræs, husdyrgødning og kompost.

Så regenerativt er økologien

Alt i alt gav konsulenterne en samlet score på 4 ud af 6 i forhold til, hvor regenerativt de vurderer, økologien er i dag. Men der er stor forskel på de fem principper - nogle steder er der virkelig plads til forbedring.

- Økologiens stærke regenerative sider er især "levende plantedække året rundt". Mens "minimal forstyrrelse af jorden" er økologiens svage side - med plads til forbedring, sammenfatter Casper Laursen.

Han lægger dog op til diskussion, om det er målet at blive så regenerativt som muligt. For det skal jo også hænge sammen med klima og økonomi. Vi kan nok ikke få det hele.

Sådan opstod begrebet "regenerativt landbrug"

- Det opstod i en bevægelse blandt økologer i USA i 1980'erne, anført af Robert Rodale, som var leder af Rodale Institute, en forsknings- og udviklingsinstitution for økologisk landbrug....